

En vekkende røst i Lågendalen

Noen minner om **Anders Olsen Moen**

For nærmere 40 år siden over-
var jeg et misjonssamvær på lo-
kalet «Fredheim» i Hvarnes, hvor
en tilreisende predikant var kvel-
dens taler. Etter kaffepausen ble
ordet gitt fritt og noen få bygde-
folk nyttet denne anledning.

En av dem som bar fram sitt
vitnesbyrd var den beleste H. M.
Odberg, som sa bl. a.:

Den 16. august 1902 ble det
slukket et klart lys i Hvarnesbyg-
da, da døde Anders Moen og gikk
inn til den evige hvile.

Anders Moen ble en kjent og
kjær skikkelse innen det religiøse
bygdeliv i Lågendalen, og jeg vil
 gjerne gi noen gløtt fra hans liv
og virke.

Anders Olsen var født på går-
den Hvitås i Sauherad 1853. Hans
foreldre var Ole og Gunhild Hvit-
ås. I Hvitåsgrenda lever det frem-

deles nære slekninger til Anders
Olsen. Faren Ole var religiøs og
deltok som predikant i hjembyg-
da. Jeg kan ellers føye til at det
var mye gammel god gudstro in-
nen slekta og kjente forkynnere.
I den forbindelse nevner jeg Hal-
vor Holtan fra Helgen, som i flere
år reiste for Misjonssambandet og
vil bli husket av mange. Halvor
Holtan er død for noen år siden,
men det han sådde i tale og sang,
skal bære frukt i sin tid.

Anders Olsen reiste til Skien i
ganske ung alder for å utdanne
seg som snekker og maler. I et
kortere tidsrom arbeidet han i
Gjerpen og Siljan. Senere kom
han til Styrvold hvor han kom i
kontakt med Pål Steinsholt, og de
stiftet et vennskap som kom til å
vare livet ut. Pål Steinsholt var
tømmermann og Anders gjorde

adskillig snekkerarbeide og malararbeide i Styrvold, Anders Olsen var en dyp religiøs personlighet som stilte store krav til seg selv, og hans gudfryktige vandervant i høy grad respekt og tillit hos alle han kom i berøring med.

Pål Steinsholt delte sin venns kristensyn helt ut og de kom til å arbeide godt sammen både åndelig og timelig, om jeg kan si det slik. Etter at Anders hadde utført et godt dagsverk, talte han Guds ord om kvelden og selv om det kunne bli lang vei å gå fram til møtestedet, kom han til den fastsatte tid.

Anders Olsen ble gift med Marte Olsdatter fra Støvland i Hvarnes. De bygde seg hus i Enga øverst i Holtbygda, men kjøpte noe senere gården Moen av Bernt Hvåra og flyttet dit. Hovedbygningen på Moen var svært gammel og Anders fant det fornuftig å rive det nye huset i Enga og bygge det opp igjen på Moen, som han senere brukte som etternavn. I sin hustru Marte fikk Anders en god støtte.

Hun drev søndagsskole og var formann i den forening som arbeider for Det norske misjonsselskap. På møter talte hun Guds ord og oppbygget mange med sin fine religiøse sang. Som smågutt hørte jeg Marte synge og det er særlig en sang hun tonet på, som jeg ennå minnes og siterer det første vers:

«Farvel, Farvel i Jesu navn, jeg går til himlens trygge havn, min båt jeg legger ut fra strand ei mer for meg er dette land. Her har jeg ei mitt hjem, her har jeg ei mitt hjem, for meg en ørken verden er, her har jeg ei mitt hjem.

Jeg tror det er riktig å si at hjemmet på Moen ble et samlingssted for de kristne i bygda og et herberge for tilreisende predikanter. Av de forkynnere som holdt oppbyggelser på Moen nevner jeg Ole Langeland, Niels Moe fra Lardal og Sundbykarene fra Kvelde, men det var også flere andre. Anders Moen fortsatte en tid fremover som maler og snekker både her i hjembygda og i nabo-bygdene. Folk sa gjerne at hadde Anders Moen malt et hus utvendig eller innvendig, holdt det seg like pent i lange tider. Hadde han laget et eller annet snekkerarbeide, sa folk at «bere kunne det ikkje gjøræs».

Anders Moen ble holdt for å være en svært rimelig fagmann, men det hendte nok at folk ga ham en ekstraskilling. Det fortelles at Anders Moen fikk i oppdrag å pusse opp en bestestue hos en mann i Hellenesgrenda, han tok akkord og satte i gang. Da arbeidsgiveren skulle gjøre opp, syntes han at Anders så litt mismodig ut og sier: — Mener du å ha tjent for lite, Anders? — Nei jeg synes jeg har tjent for meget og kan ikke godt ta i mot disse pengene. — Jo, pengene de er dine og billigere og penere hadde jeg nok ikke fått utført arbeidet.

Noen tid etterpå laget Hellenesbonden til et selskap, hvortil grendefolk og endel slektninger var innbudt og alle syntes at stua var blitt til ei av de fineste i bygda.

Etterhvert ble det til at Anders Moen kom til å ofre seg bare for forkynnergjerningen og ble ansatt som emissær. Anders Moen ble således kjent over store deler av Vestfold, men han virket også en del i Østfold. Eldre bygdefolk skildret Anders Moen som en grundig mann som kjente seg selv som den skrøpelige og hjelpeløse som trengte til Guds nåde og kjærlighet. Det var dypt alvor på

~~Blomgudinnen beretter om livet der. Alle får det de ber om, men ber en om mere enn det en har behov for, så blir det bare til besvær. Da er en ennå ikke moden for Blomriket.~~

~~Barbro har mange spørsmål å stille til blomgudinnen: Hvem kommer hit, hva bestiller dere, hva spiser dere, finnes det noen~~

de over hans liv og prekener, og undertiden kunne han nok slå hardt til med lovens hammer, men løste også flokene med evangeliet, frelsen i Jesus Kristus.

I den tiden var det som kjent ikke noe forsamlingshus utenom kirken, og møtene eller samlingene som det het, ble holdt i hjemmene eller også i skolestua. I det hjem hvor møtet var bestemt, sørget man for å gjøre det kjent i grendelaget og videre utover bygda. Det hendte ikke sjelden at husfaren gikk selv og ba folk komme på møtet og dette bidro til at det ble mange i stuen hvor Guds ord ble forkynt. Mindreårige barn fikk også lov til å bli med på slike samvær på betingelse av at de måtte sitte stille som tente lys. Bygdefolk kan ellers fortelle at det rådet en særst stillhet på de møter hvor Anders Moen preket og den gamle salmeskatt han selv var så glad i, tonet ofte vemodig på de religiøse folketoner som var i bruk dengang.

Det var også alminnelig at det ble bedt noen igjen etter møtet. Husmoren stelte kveldsmat og predikanten ble gjerne over til neste dag. Anders Moen ga samtlige mange gode råd på livsveien, det ble samtalt om Guds ord og rike stunder og hvor mange klok-

ka var hadde mindre å si. Anders Moen avla også besøk hos de syke og hadde alltid et trøstende ord å bringe. Anders Moen døde bare 49 år gammel og ble fulgt til graven fra Hvarnes kirke hvor også mange av hans fjernere venner var møtt fram. Det var prost Helge Vold som forrettet. Dette var visstnok den første begravelse innendørs i bygdas kirke.

E. S.